

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК



SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII.

Ч. 69. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 25-го березня 1939.

No. 69. Jersey City, N. J., Saturday, March 25, 1939.

VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОТВОРЕНО УКРАЇНСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО В ВАШІНГТОНІ

ВАШІНГТОН. — З днем 24. березня б. р. розпочало в Вашингтоні свою працю „Українське Бюро“. Його завданням є інформування американських кругів про українську справу, зокрема про змагання українського народу до створення незалежної, соборної, ні від кого залежної, народоправної української держави. Бюром керує „Рада Українського Бюро“. Директором Бюро є п. Євген Скоцко.

ГАЙНСА ЗАСУДЖЕНО ВІД 4 ДО 8 ЛІТ ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК. — Ньюйорського політичного „боса“ з Тамені Голу, Гайнса, засуджено за зв'язки з генгстерами й за опіку над ними на 4 до 8 літ тюрми. В той спосіб зломано сильну лайдацьку політичну систему, під опікою якої процвітав в Ню Йорку злочин. Гайнса засаджено вже до тюрми. Але він заповів далішу боротьбу за увільнення. Колиб апеляційний суд затвердив засуд, то Гайнс ще має надію, що по двох роках він вийде з тюрми на „пароль“. Визов цій злочинній політичній системі ки- нув окружний прокуратор Томас Дюї. Він теж до- провадив до її зломання, та до засудження Гайнса.

БЕРУТЬСЯ ДО СУДДІВ.

НЮ ЙОРК. — Спеціальний прокуратор Еймин, який потягнув до судової відповідальности за ріжні перекупства суддю Рудича, тепер робить досліді над фінансовими доходами бруклінських суддів Но- ви і Мартіна.

ЕКЛЕС КИДАЄ ВИЗОВ КОНГРЕСМЕНАМ.

ВАШІНГТОН. — Голова федеральної банкової системи, Еклес, що втілює підтримку політику Рузвельта задовжувати край і витрачувати гроші на оживлення бізнесу, сказав конгресови, що коли той не вірить в таку політику, то хай її припинить. Це конгрес ухвалює висоту податків, задовжен, та ви- трат. Коли справді конгрес вірить, що ця політика недобра, і що обмеження податків та видатків по- править бізнес та поверне добробут, то це є обо- в'язком конгресу чимскорше це зробити, говорив він. Обвинувачувати за це уряд нерозумно. Уряд переконаний, що його політика є добра і обмежен- ня державних витрат в сучасну пору відбилось ка- тастрофально на економічній системі.

На це зараз відповів сенатор Гарізон, що нале- жить до „ошадностевого бльоку“ і сказав, що ні- хто й не мріє в сучасну пору вловні рівноважити державний бюджет, але треба колись зачати це ро- бити. Інакше, коли уряд рік за роком буде витра- чувати, як має приходити і все більше та більше за- довжувати край, то це цілком певно доведе до еко- номічної катастрофи.

ЗАКОН, ЗВЕРНЕНИЙ ПРОТИ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧУЖИНЦІВ.

ВАШІНГТОН. — В конгресі, в палаті представ- ників, перейшов закон і то майже без ніякої дебати, на основі якого будуть депортувати всіх чужинців, себто тих, що не є американськими громадянами, коли вони будуть пробувати голосити такі політичні кличі, які зміряють до повалення засад теперішньо- го політичного американського устрою. Замітне те, що внескодавець Демпіс подав „основних засад“, а конгресмени це вкинули і подали лиш „засад“, себто всяких засад.

ТЯГНУЛИ АРМАТУ НА ЗЛОЧИНЦЯ.

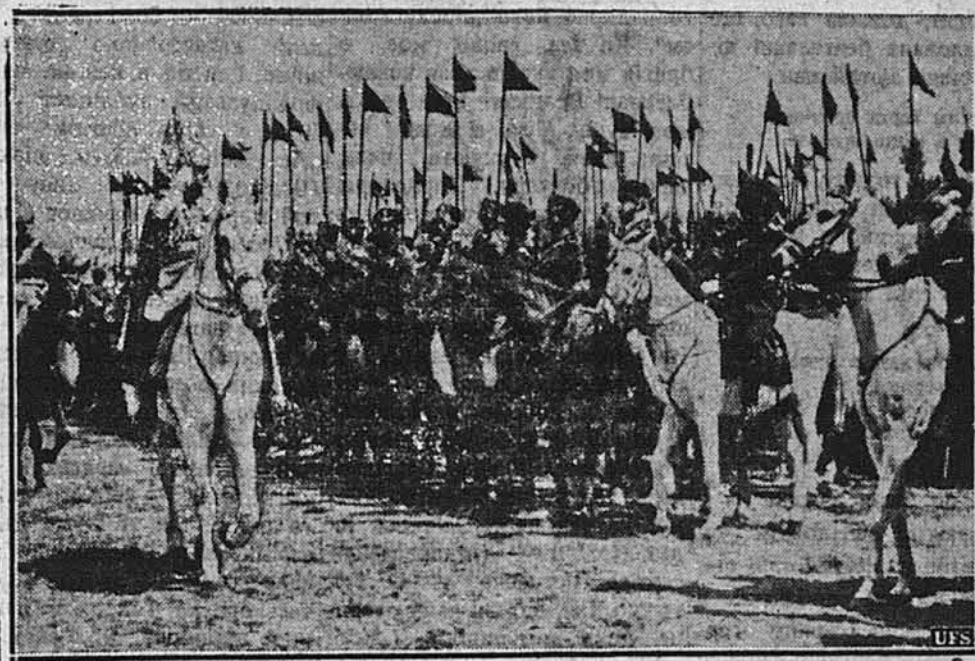
КОДІ (Вайомінг). — Один злочинець, Ерл Дю- ранд, що сидів в тюрмі за вбивство 4 осіб, виврався з тюрми і втік в гори. Там його місцева міліція при- перла на одній скалі, в малій шопі. Але він відстрі- лювався, вбиваючи двох міліціонерів. Хоч міліціо- нерів було сто, то проте вони не могли його взяти. Мусили аж посилати за арматом. Та коли притягну- ли армату, показалося, що за той час, вночі. Дю- ранд зсунувся по небезпечній стіні в долину і втік.

СТУДЕНТИ МАЛО ВИЗНАЮТЬСЯ В ПОЛІТИЧНИХ СПРАВАХ.

НЮ ЙОРК. — В Бруклінськ Каледжу пороб- лено досліді над тим, скільки американські студен- ти визнаються в суспільно-політичних справах. Ви- сліді показали, що вони, хоч читають ріжні газети і магазини, то в суспільних справах визнаються дуже мало.

КОНЦЕРТ ДІТОЧИХ КОМПОЗИТОРІВ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку влаштовано концерт з творів композиторів, що мали від 12 до 16 літ. Серед творів були вокальні й інструментальні ко- мпозиції, аж до симфоній включно. Деякі твори ма- ли справжню мистецьку вартість. На концерті було поверх тисячі осіб.



ДЛЯ ВІЙНИ, ЧИ ДЛЯ ПАРАДИ?

Румунська кавалерія виглядає в параді перед королем дуже справна, але чи буде вона так само справна в війні, коли прийдеться їй боронити пшеничні поля, на- фтові терени і інше багатство Румунії? Чи може король, що гарцює перед військом на білому коні, зовсім не піде до війни, а віддасть усе, щоб лишитися при праві відбувати такі паради?

ВТІКАЮТЬ ЖИДИ З БІРО-БІДЖАНУ.

В 1928 році основано в Со- ветах державу для жидів. О- сновано оту державу над рі- кою Амуром у Сибірі. Біро- Біджаном названо її. Розмір- но її на 11,500 квадратних ми- ль. І вироблено плани пе- реселення туди щонайменше сто тисяч жидівських пере- селенців з України та Білорусі. Мали там жиди хліборобством зацікавитися.

У часі створення жидівської со- ветської держави Біро-Бі- джану було там 34 тисячі на- селення, головню українців. Від 1928 до 1933 року переселено туди до хліборобських осель 19 тисяч жидів. Але за той самий час втікло з Біро-Біджа- ну 13 тисяч жидів.

Тепер у Біро-Біджані нема навіть цілих 20 тисяч жидів, і то тільки одна четвертина їх поселена на землі. Решта до самого міста, що теж Біро-Бі- джаном називається, перейшла і торгує... Оце показує, чи можна утворити чисто жидів- ську державу, деб жиди і хлі- боробами поставали. Жиди го- ловно до торгівлі та до фа- хового життя привикли. А ві- домо, що не можуть всі люди бути тільки торговельниками та фахівцями. Тому жиди люб- лять жити по таких країнах, де є на кім торгувати та фа- хові праці виконувати.

ШКІЛЬНІ СПРАВИ.

Перший піврік шкільного ро- ку закінчено в УССР з досить низькими показниками успіш- ности. Найбільша неуспішність шкіль це з російської мови. Ба- гато вчителів російської мови пропускають лекції. В самій Одеській області за перший піврік продучено 3,545 годин російської мови. Часописи до- бачують причини цього в не- допустимно повільному лікві- дуванні наслідків шкільниць- кої роботи „ворогів народу“.

КІНО.

В київській студії закінчили накручувати колірну фільму „Сорочинський ярмарок“. Не- забаром випустять фільму „Щорс“ (ще від 1935. року „крутять“ цю фільму!) і „Вершини“.

ПЛАН РОЗВИТКУ КИЄВА.

План реконструкції Києва пе- редбачає поширення міста в південному напрямку, здовж Дніпра, утворення нового Пе- черсько-Звіринецького райо- ну. Поширеться Київ і в захід- ному напрямку новим районом Куренівсько-Петровського. По- встане й новий великий район за Дніпром. Усі урядові уста- нови зосередять у центрі мі- ста, чимало вулиць перепля- нують. План передбачає утво- рення двох велетенських кі- лець з деревами, що охоплю- ватимуть місто, одне всереди- ні, друге на периферіях міста.

БОРІТЬБЯ ЗА ДУШІ.

Боротьба за душі є тепер така нагальна, що не переби- рає у способах та засобах, щоб тільки дійти до своєї ці- ли. Ось який випадок трапив- ся в селі Травтолоках, Зборів- ського повіту. До Петра Га- гали, свідомого українця, яко- го жінка латинського обряду, зайшов з колядою кс. Синуф- ка, римо-кат. парох Заруля. Гатала вийшов напроті гостя і в чемний спосіб перепросив, що в нього ще не по Йордоні і тому він не бажав собі по- кроплення хати. Цєю завва- гою кс. Синуфка почувся об- ражений і заскаржив Гаталу до суду. Дня 17. лютого від- булася у Зборові розправа і суд ізза недостачі основ до- скарги увільнив Гаталу від ви- ни і кари. Вислід того такий:

1) кс. Синуфка скаргую ском- промітувався перед цілим се- лом; 2) жінка Гатали зголоси- ла виступлення з рим.-кат. ко- стеля.

КУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В БЕРЛІНІ.

Німецький Народний Універ- ситет Німецького Фронту Пра- ці покликав проф. д-ра З. Ку- зельо на лектора української мови. Перший, зимовий курс триватиме по кінець березня.

ЗА ЛЕТЮЧКИ ОУН.

Окружний суд у Чорткові за- судив Романа Мончаковського, молодого сільського хлопця з Джурини, на 2 і пів року взи- нати за кольтпортажу летючок ОУН.

ІСПИТ ДЛЯ МАЛОЛІТНІХ ЗЛОЧИНЦІВ.

В Англії переведуть небавом цікаву психологічну пробу у зв'язку з дослідями злочинно- сти серед малолітніх. Перед збором психологів та педаго- гів стане 250 молодих злочин- ців і гонівитрів, щоб відбуті своєрідний іспит. Підчас того іспиту фахівці та виховники мають витворити собі образ духового життя та оточення малолітніх проступників.

Управителем того „Виділу Дослідів“, до якого належить багато професорів високих шкіль, директорів шкільних за- ведень та високих поліційних урядовців є відомий англій- ський економіст і дослідник рас Кар Сандерс. Від 4-ох мі- сяців укладають окрему листу злочинів і 250 кандидатів до іспиту вибрали зпоміж 2,000 молодих злочинців. Для кон- тролі є теж серед кандидатів деяка скількість чесних і ста- точних хлопців.

ЮВІЛЕЙ ЧАЮ.

У Лондоні святкували неда- во 300-ліття того славного дня в Англії, коли вперше почали пити чай. Місто влаштувало великий хорівід, що нагадував карнавалу ревію, зображаючи найважливіші моменти, зв'язані з історією чаю. У поході йшли представники ріжних на- родів і рас, що плекають чай. Перше місце займали китайці, бо Китай, а не Індія є коли- скою чаю. Перші знавці чаю відкрили, що його смак і за- пах залежать від доброї спо- лучи ріжних родів чаю. По- встало окреме становище „змішника“, що пробував змі- шувати всякі сорти чаю, щоб добути якнайкращий запах і смак. Такі смакуни рідкі і їм добре платять. Щороку най- кращу змішку з усіх минуло- річних жнив дістає в окремій скриньці англійський король. З нагоди ювілею чаю поріши- ли одну дорогу фунтову скриньку зразкового чаю про- дувати на добродійні цілі. За- таку скриньку мільонери, що в Англії радо стають філантро- пами, платитимуть величезні гроші.

СІЧОВИКИ ДАЛІ ПРОДОВЖУЮТЬ БІЙ

БРАТИСЛАВА (Словаччина). — З території Карпатської України, зайнятої мадярами, перейшло до Словаччини кілька сот членів Карпатської Січі. Вони подали, що Січовики далі ставлять в горах завзятий опір мадярському війську і тим протестують проти загарбання Карпатської України Мадярщиною. Оповідають, що Січовики поробили в горах окопи, обгородили їх кільчастим дротом та відбиваються від ма- дярських наступів машинними крісами. Брак поживи за- ступають дичиною, якої в горах є подостатком.

МАДЯРИ ЗАГАРБЮЮТЬ ЩЕ БІЛЬШЕ.

БРАТИСЛАВА. — Мадярські військові частини напали цілком несподівано на українські села, що є в Словаччині. Вони перейшли границю і посунулися в глиб на яких 12 миль. Видно було, що вони змагають до границі в Карпатах, щоб таким чином побільшити простір, який відграничує те- перішню Мадярщину від теперішньої Польщі. Словаччина не має наразі готової війська і не була приготована на та- кий випадок. Та оборону розпочала гвардія Гілки. Мадяри мусли відступати.

ЯК ЦЕ СТАЛОСЯ?

Словаччина запротестувала проти мадярського наїзду перед мадярським урядом, а той відповів, що нема ніякого нападу, а є тільки „вирівнювання границь“, яке буде докона- не „мирним шляхом“.

ЩО НА ЦЕ НІМЕЧЧИНА?

Словаччина є тепер під протекторатом Німеччини, яка зобов'язана боронити її границь. Та виходить, що Мадяр- щина поступила в тому випадку „заскоро“ і не питаючи Берліна, котрий і без того був зайнятий іншими справами: договором з Румунією і Мемелем. З цього власне хотіла Мадярщина скористати. І поставити Берлін перед докона- ний факт. Так принаймні собі це толкують в Братиславі.

ЧАКІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

БУДАПЕШТ. — Міністер заграничних справ граф Чакі висявив перед комітетом справ заграничних справ загар- бання Карпатської України. Спершу заявив, що Мадярщина була від соток літ у тісній зв'язі з Німеччиною, та що та зв'язь тепер ще скріпилася, бо Німеччина хоче бачити Ма- дярщину сильною. Це видно і по тім, що вдалося Мадяр- щині відхилити її від вета в справі спільного польсько- мадярського кордону. І за те Мадярщина влячна канцле- рові Гітлерові, а його тепер критикувати, значилоб їти проти інтересів Мадярщини. Далі Чакі підкреслив, що Мадярщи- на запевнювала Польщу, що такі не зречеться Карпатської України. Приєднала для себе у тій справі Югославію, але не могла дістати згоди від Румунії, яка виставила претенсії до східної смуги Карпатської України. Становище Румунії, говорив Чакі, довело до того, що сконцентровано по обид- вох боках значні військові сили і могло прийти до воен- ного зудару. Конфлікт злагодився, коли Чакі повідомив румунський уряд, що про остаточні границі між Румунією і Карпатською Україною буде ще можна говорити, та що Карпатська Україна стане автономною провінцією Мадяр- щини.

ТРИ ДОГОВОРИ ЗА 24 ГОДИНИ.

БЕРЛІН. — На протязі 24 годин Німеччина заключила далекосяглі договори з Словаччиною і Румунією, а також з Литвою в справі Мемелю і союзу з нею.

РУМУНІЯ ПІД НІМЕЦЬКИМ ВПЛИВОМ.

БУКАРЕШТ. — Німеччина поширила свої економічні, політичні й стратегічні впливи на Румунію. Вона буде кон- тролувати цілу продукцію і збут нафти, як і інші природні багатства. Вона забиратиме пшеницю, а навіть зможе буду- вати пристані над Чорним морем. Значить, що зможе мати тепер нову базу для есентуальної війни з Советами.

ДОЛЯ СЛОВАЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Договором, який заключила Німеччина зі Словаччиною, признано Словаччині суверенні права держа- ви. Вона буде мотти мати свої власні консуляти чи посоль- ства. Німеччина зобов'язалась між іншим до оборони її гра- ниць. Тепер питання: як це все буде виглядати у практиці?

ЛИТВА І НІМЕЧЧИНА.

КОВНО. — Німеччина мала піти Литві на „приятельські“ уступки як у справі вживання Мемелю як пристані, так і в інших, головню господарських справах. Зате Литва стала тепер по стороні Німеччини у політичному розумінні. Це значить, що Німеччина уже так якби граничила з—Советами.

ПОЛЬЩА МОБІЛІЗУЄТЬСЯ.

ВАРШАВА. — Усі здають собі вже справу з того, що договір Німеччини з Литвою за прилучення Мемелю до Німеччини нівежить впливи Польщі на Балтику. Всі відчу- вають, що приходить черга на Данціг і Коритар. Ось тому стягає Польща з Данцігу і Гдині всі залізничні машини та вагони. Вони потрібні також і для мобілізаційних цілей. Війна так якби висіла над головою. Супроти того Польща готова скінчити з нейтральністю і стати по протинімець- кій стороні.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожкою число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число в п'ятницю (з англійською частини):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Ситі і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО І КОГО ЗАВІВ?

(1) Трагедія, яку знову переживає Карпатська Україна, опинившись під мадярським ярмом, повинна заставити нас усіх добре проаналізувати все те, що сталося. Очевидно, що не маємо тут на думці тих темних думів, яких у нас не бракує, що то саме такі трагедії живають для скріплення своєї руйнівної роботи і нищення тих добутків, які нація здобуває у терпіннях і крові. Нам іде про чесну, розважну і спокійну застанову над тим, що сталося і що може чи повинно статись.

Хто хоч трохи визнавався у відносинах, які настали в осені минулого року, коли то відходили до Німеччини Судети, знав, що вже тоді мало прийти до цілковитої ліквідації Чехословаччини. Словаччина, з власної волі чи під впливом Німеччини, вже тоді готовилася проголосити цілковиту незалежність, себто відірвання від Праги. Це знали дуже добре в Ужгороді, тодішній столиці Карпатської України. Знали це пізніші члени уряду Карпатської України, бо самі словацькі провідники їх в що акцію втаємничили. І саме ця постанова словаків так дуже ускладнювала положення Карпатської України і політику її провідників. Словаки питали тоді ради у нашісних провідників. Але українські провідники Закарпаття того не робили. Тому вони цілком не знали, чи і які Німеччина має щодо них плани. Вони і були перші, що виявили свою готовість оставити далі в межах нової федеративної держави чехів, словаків і українців, а тільки на випадок, якби Словаччина таки не захотіла бути в тій спілці, рішено тоді проголосити повну незалежність Карпатської України. Але в тім останнім випадку всі знали, що Карпатська Україна, якщо не дістане безпеки з боку великих держав, не зможе сама вдержатись. Всі знали, що вона зараз впаде жертвою Мадярщини і Польщі. Та проте такі рішення, як Словаччина стане самостійною, проголосити незалежну Карпатську Україну, хочби це стояло навіть і життя тих, що це зроблять. Та Словаччина по довгих ваганнях таки не відступила від Праги. Таким чином зродилася Чехо-Словаччина. Так було минулої осені, а те, що сталося тепер, було нічим іншим, а тільки тим, що вже мало наступити в жовтні чи листопаді минулого року. Ніхто, буквально ніхто, з українських провідних людей тоді не знав, яка буде правдива роль Німеччини в справі Карпатської України. І мабуть, те саме повторилося тепер. Минулої осені були тільки здогади, а ніщо інше. Одні з наших провідних людей вірили, що Німеччина не допустить, щоб Мадярщина загарбала Карпатську Україну, бо обстоюватиме право самоозначення, а другі в те сумнівались і вважали, що Німеччина торгує Закарпаттям. І так виразно поінформовано про цю справу і нас в Америці. І саме тому ми з Америки намагались здобути в Англії попертя незалежності Карпатської України на випадок, якщо Словаччина відійде від Праги. Ми виразно домагались в Англії, і то документально, що демократія повинна сказати своє слово в обороні Закарпаття і взяти його під свою опіку. Але вона — вмила від цього руки.

Наш єдиний, незрівняний Шевченко...

...І примиренному присягати
І люди добрі, і любов
І все добро, і встане вранці
Веселий, і забуде знов
Свою недолу; і в неволі
Познає рай, познає волю
І всетворящую любов.

Це кінцеві рядки Шевченкового заповіту до його поеми "Відьма" (1847), тієї чудної пісні про українську кріпачку Лукію, що знасидувана злочинним паном і ставши матір'ю близнят, дожила того, що коли підходила безталанні діти, то той же лютий пан

Дочку на хорту проминав,
А сина в карти програв.

Та проте в годину, коли кат її життя вмирає, вона, Лукія, з глибини неземного милосердя до ворога, йому страшливого його гріх проти неї — прощає.

І свічку дала в руки
І перехрестила,
Заснув ворог перед нею,
Як тая дитина...

Поправді:
Якже це пісня пісень!

Ми зважмо ось притім те, що її автор це ніякий собі там романтичний робантик з хоробливо переученим серцем та з театральною позою мораліста, а поет таких пісень жорстокої пімсти, як "Тарасова ніч", "Гайдамаки", або "Гамалія". І зважмо, що епоха Шевченкової творчості взагалі це — як я вже нераз підкреслював — епоха поезії романтичної, могутньої підсиленої впливом англійського поета лорда Байрона, значить з похилом до понурої, ворожій життю трагії. А ота поезія кохалася головню і передовсім в оспівуванні героїв, які жили головню до себе і в першу чергу власне щастя мали на очах. І це так жагучо і виключно, що коли вони всеціло щасливі були не змогли, то це ставало для них джерелом найбільшої розпуки. Отаким то чином та колишня поезія романтичного песимізму, якої характер відносно згодом усеціло — хоч і не зовсім слушно — до Байрона як до його творця — увела в європейській літературі Шевченкової епохи культ хоробливого героїзму через те власне, що поети того напрямку мали здебільша власне щастя своїх героїв на приміті, і протиставляли так одиноким, тобто індивідуум, широкому суспільному загалові і долі того загалу. І то залюбки на ті чужих, далеких середовищ егзотичного характеру, під впливом чого перекладна література тоді стала дуже модною. А що Шевченко як поет доволі кри-

тично відносився до тої літератури своєї доби і свідомо ставився до неї як до чогось, що — за його думкою — треба було поборювати, на це нам доказом власні його слова в передмові до готованого ним в р. 1847 другого видання "Кобзаря", де між іншим читаємо таке:

"Випускаю оце в люди другий "Кобзаря" свого; а щоб не з порожніми торбами, — то надіяв його, "предисловієм". До вас, слово мое, о братія моя українська возлюбленна! Велика туга осіла моєю душою. Чую, а іноді і читаю: ляхи друкують, чехи, серби, болгары, черногори, москалі, — всі друкують, а в нас ані телень, начеб усім заціпило. Чого се ви так, братія моя? Може злякались нашествія іноплемених журналістів? Не бійтесь: собака лає, а вітер несе. Вони кричать, — чом ми по московськи не пишемо? А чом москалі сами не пишуть по своєму, а тільки переводять, тай то чорт зна по якому: натовкмачать якихось індивідуалізмів (підпреслення самого Шевченка. — О. Г.), то що, так, що аж язык отерпіне, поки вимовиш..." ("Кобзарь", вид. В. Доманицького. ст. 619-620).

Отже, як бачимо: Чужинецька "індивідуалістична" поезія, якою москалі захоплювались так, що їх власна література просто топила в повені перекладів, а їх навіть кращі поети просякали чужинецьким духом геть, вона як поезія вузькозорого егоїзму була Шевченкові противна, він її відкидав. І ми можемо сказати, що він свідомо протиставляв їй поезію героїської самопожертви во ім'я вищою ідеалу, прообраз якої бачимо не лиш в поемі "Відьма", але в цілому ряді інших прегарних поем Шевченка, де до того героєм з правила рідна, українська людина. І з того в Шевченка як одна з фундаментальних основ його творчості — момент внутрішнього здоров'я, моральної сили як відпороти проти всякої душевної хоробливості і морального розкладу, такого питомого напр. усей московській літературі, все одно, чи вона байроністичного напрямку, чи тургенівського, Горьким, Толстим, чи кимось з поетів сьогодишньої російської поезії. Цеж ідеал морального здоров'я нації розмальовує Шевченко, коли в поемі "Чигирин" каже:

Я посью мої сльози,
Мой ширі сльози,
Може зійдуть і виростуть
Ножі обоюдні,

Розпанахують погане,
Гинь серце, трудне,
І шийдуть сукровату,
І надлють животи
Козацької ті крові,
Чистої, святої.

І я думаю, що в таких і їм подібних словах нашого поета ми маємо не тільки вислів його негодування з погляду на темні сторони життя в його національним середовищі, але і з погляду на загальну атмосферу життя в європейським світі Шевченкової епохи. Воно відомо ось, що головні напрями моралі того віку довели вкінці до того морального банкруту, що зазначився епохою т. зв. "фен-де-сієкль-ю" — 90-ті роки! — а далі катастрофою світової війни. І якщо в наших часах французький публіцист Леон Доде у своїм відомім творі "Le stinid XIX-ем сієкль" (Безумне століття) винує за той моральний банкрут в першу чергу поетів, письменників і філософів того віку, то ми, українці, можемо сміло сказати, що наш єдиний, наш незрівняний Шевченко це той з великих поетів його століття, в якого творах зберігався просто міліонний капітал щонайздоровішої людської етики. Правда — своєю часу, і то ще не так то дуже давно, європейська критика добачувала головню у творах Достоєвського та Толстого найвищий прообраз модерної суспільної етики та намагалась видивити як ідеал людини саме типи, тими письменниками в їх творах створені. Але сьогодні, саме в часі, коли провісвана Достоєвським і Толстим людина олістувалася в представниках московського большевизму, а проголошувана ними етика стала фундаментальною основою кривавої большевицької деспотії, сьогодні культурний світ пізнає шойно всю вбичку отруну, переполюючи духову спадщину тих прославлених письменників Москви, і всю, справді цілошу, справді визволяючу глибину моралі, проповідану поетом України:

"Якщо в Достоєвського — каже німецький дослідник, проф. університету в Кенігсбергу, проф. д-р Карль Маєр — скрізь атмосфера душливих пивниць, божевілья, злочину та неприродних наклонів, то духовість Шевченка вщерть і всеціло здорова; він дитина здорових батьків, які, правда, поміркали надто рано, замучені негодами кріпачтва, та проте все життя Шевченка це один доказ на те, яка могутня, природна сила була в ньому" (Байтреге цур Українеркунде, Берлін 1937, ст. 7).

Все ось у Шевченка як один з найсильніших підйомів душі: в темряві, душі в розпуці, являється момент надії на визволення. Надії, яка в розумін-

ню нашого поета набирає так само глибоко символічного, зовсім своєрідного значіння, як і багато дечого іншого в нього, зокремаж напр. поняття сльіз і плачу як чинника вщерть здорового і позитивного. Так ось у присягати М. С. Щепкину "Пустка" (1844) наш поет каже:

Заворожи мене, волхве,
Друже сивовусий!
Ти вже серце запечатав,
А я — ще боюся...
Боюсь, що погорлю
Хату руйнувати,
Боюсь, що, мій голубе,
Серце поховати...
Може вернеться надія
З твоєю водою
Цілошою, живущою,
Дрібною сльозою...

І тому помилявся дуже той, хто, читаючи Шевченковий вірш, звернений до Гоголя як до "великого друга", що "сміється", тоді, як Шевченко "плаче", розумів би це так, начеб то Гоголь своїм творчим сміхом, тобто геніальною сатирою перемагав темряву порабощеного життя довкола, а Шевченко доводився лиш безпомічним плачем. Ні — це далеко не так, це може просто навпаки. Бо якщо ми розважимо все те, що нам сьогодні відомо про індивідуальність та про безхарактерність Гоголя, і порівняємо те з духовістю Шевченка, то годі не сказати, що Гоголевий сміх такий затрепетаний, такий трагічний, що він подібно, як і сміх Грібєдєва ("Горе от ума!") скидається

більш на розпучливий плач. Тоді, як "плач" Шевченка це лиш душевна парадоксальна лютого бунту поета проти деспотії і неволі, це ті "сльози", з посіву яких — як ми вже чули — мають вирости обоюдні ножі, щоб розпанахати гнилі серця. Значить плач як символ цілошої бунтарської стихії, і тимто щось далеко здоровіше і цінніше для нації, ніж Гоголевий сміх. І в тому іще одна з безліч тайн творчості Шевченка, а саме:

Тайна його чудової живучості та всеприспосовності в часі в епоху кожної генерації і в околі кожного середовища України. Оцеж саме тому і вплив його слова росте в нас від покоління до покоління, завжди в щонайсмішнішій звязку з життям нації, як за Миколи, так і за Олександра, і другого Миколи, і червоних царів, і стількиж по цей, що й по той бік Збруча, та по цей і по той бік Карпат.

Д-р Остап Грицай.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
"СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ "СВОБОДУ".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

ПОВІДОМЛЕННЯ

Заходом ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ, а саме: 15, 102, 108
З ЛЕЙКВІД; 112, 251, 260, 291, 334, 336, 358, й 364
З КЛІВЛЕНД, ОГАЙО,

відбудуться:

У ВІВТОРК, 28. БЕРЕЗНЯ 1939; ТОЧНО В ГОД. 8. ВВЕЧІР

Загальні Організаційні
СОЮЗОВІ ЗБОРИ

В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ДОМІ (Велика Галья),
2255 Вест 14. вул., КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Всі Союзові повинні прибути на ці збори. Обов'язком відділів є повідомити також членами членство про ці збори, зазначаючи, щоб не тільки старші члени, але також і молоді прийшли на збори, бо на зборах промовлятиме окремий організатор Василь Загачин, який фактами доведе, що не має для нас українців країної і відповідної організації під кожним оглядом, понад Український Народний Союз.

Справа для нас Союзів, особливо в Клівленді, О., як околій є дуже важна, бо вже, як читаємо "Свободу", інші місцевості випереджують нас. До цього не можемо допустити.

Членів з класу "Т" проситиме мати хоча б трохи грошей за собою! Так само буде зорганізований Центральний Комітет Союзів. Відділи і наради у справі Союзівого Дня.

Делегати на останній конвенції й всі відділові урядники мусять бути безуслівно.

Стефанія Палівода, радна УНС.; О. Е. Малицький, контр. УНС.

ПРИГАДКА
ТИМ, ЩО БАЖАЮТЬ ПОДАТИ В "СВОБОДІ"
ВЕЛИКОДНІ ЖЕЛАННЯ

Пригадують всім українським і іншим бізнесменам, дітям і всім громадянам, котрі бажать подати святочні желання своїм клієнтам, приятелям і знайомим у спеціальнім Великоднім числі "Свободи", яке появиться з датою 8. квітня, що замовлення такого оголошення з текстом його й належити мають бути в адміністрації часопису найдалше до 3. квітня.

Адміністрація "Свободи".

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(37)

Данило ставився з донесенням перед царем. Іван Василевич прийняв його суворо. Оповідання Данила про подол Кудеяра турками не зробило на царю вражіння; цар не зробив по тій причині ніякої замітки. Вишневецький, дівставши приказ застановити воєнні кроки, вернувся у свій Білів і вивідав до Жигмонда-Августа письмом, просив прощення за втечу, заявляв готовність служити своєму властивому королеві і цілком повинуватися його волі. Жигмонд-Август відписав йому ласкаво і просив вертатися. Вишневецький скликав своїх козаків.

— Плінуємо, браття, — сказав він — на сю глупу Москву і хідом у свою Україну. Нема кращої землі на світі над на-

шу вільну Україну. Прийшов сюди з вами задля того, щоб рушити московського царя з його військом на бісмуран; не удається нам це, то нема нам що тут робити. Царської ласки і соли нам не треба, бо ми маємо землі і всякого добра доволі.

— Правда, батьку, — відкинулись козаки — до чорта з нею, з цєю Москвою; і дітям і внукам зажаємо ходити сюди, хіба коли війною підйдемо на москвитину.

І зібравшись всі та відіхали з Білева. Доніс про це цареві білєвський воевода. Цар сказав: — Прийшов як пес і лішов як пес. Туди йому дорога!

Цариця Анастасія і її брати добилися вкінці свого. Цар не піїшов в похід, голубчик Іва-

ношка остався нероздільно з своєю ягницею, як він називав живу в хвилях ніжності. Ненавистного Сильвестра вже не було. Але здоров'я цариці не поправлялося, а чим раз гіршало. Вона їздила разом з царем до Сергія, до Пафнутія і в інші святі місцевості; а ніхто вже без Сильвестра не смів представляти цариці, що йому треба розглянути цілу річ, а не їздити по монастирях. Молитви, як видно, не помагали здоров'ю цариці. Вона обильно роздавала милостиню; а кожне свято її боярині започинали товпу жебрачків; з цілої російської держави приходили до неї жебрачки по милостиню; по приятельськи допущала вона їх до себе і розмовляла о ділах спасаючих душу, — і всі хвалили її милосердність, говорили, що вона мати страдаючих, а тільки бідного Кудеяра не було нікому викупити з неволі.

Не помогла цариці і милостиня, не помогло їй і це, що по всіх церквах і монастирях молилося духовенство за її здоров'я. Цариця померла.

Цар не тямився з горя; але за два тижні віддався розпусті і забавам, щоб потішитися. Він собі ввів в голову, що А-

настасія була жертвою уроків і отруї після намови Сильвестра. Бомелій, щоб звинити себе, старався підтримати цю певність, представляв цареві, що чари, котрими давно пошкоджено цариці, були такі сильні і так вепіли підпорвати її здоров'я, що ніякі його ліки не могли нічого вдіяти, а з того всього доходить до такого заключення, що коли не можна померлої вернути з гробу, то цар повинен, по крайній мірі, хоронити себе і своїх дітей від лютих ворогів, отруйованих його престолу. Бомелій прийняв православ'я, ходив до церкви, бив поклони і твердо придержувався постів, але в розмові з чужинцями висмівав все те в мові, котрої москвитяни не розуміли.

ЧАСТЬ ДРУГА.

I.

Неволя.

Над берегом заливу Чорного моря розложилось багатолюдне просторе місто; островерхі мінарети, копули і зелені вершки топлів вибігали у воздушну синяву з купів селянських дахів; доми побудовані на один, а багато на два по-

верхи, розділені вузькими не правильними вулицями. Вікна виходять по більшій частині на подвір'я. На західній стороні міста, по скалистій горі, тягнеться грубий, темно-сірий мур, що скручується на північний захід до берега моря і закінчується при самім березі величезною башнею з входовою брамою; на полудневній стороні, на горбі, чорні, понурі мурі турецької твердині з чотирма башнями, а під горбом, над морем, друге укріплення, де міститься двір турецького начальника. Це місто Кафа, славне з давніх часів, в старині генуєвська колонія, центр торгівлі на Чорнім морі, а тепер — центр турецької влади над Кримом і цілим берегом чорноморським, осідок беглербега або губернатора; він наглядає над кримським ханом і має начальство над турецьким військом, що складається з тимарів (служачих військовомовластителей більшої посілості, немаче шляхтич), сіпаяв (оплачуваної кінниці), еджидів (в роді козацького війська). Давна слава торговельного й промислового міста не затмилася для Кафи, від коли поступила під турецьку владу; в ті часи вона

віддавалась одному комоу промислові, бо ледви чи було в Європі яке друге місто, де би чия промисла процвітала. Це була торгівля невідьниками; з іменем Кафи лучилось поняття про живий товар; кожного, хто приїхав до Кафи, відразу вражав звук кайданів, ланцуків і вид безчисленного множдства невідьників, переходячих за гроші з рук до рук. Великі краї, племена, фізіономії і мови були в Кафі заступлені: черкеси, грузини, калмуки, молдоване, перси, поляки, греки, німці, мадяри, чухни, — люди обого пола і всякого віку; але найбільше продавалось там русського народу; зі всіх околиць і всякого звання: бо татарам було на руку ловити русських людей; русський товар мав ліпшу ціну, русських невідьників дуже радо купували на галері, не тільки в мусулманських, але і християнських краях. В надморських пристанях Італії, Франції, Іспанії можна було бачити їх цілі товпи, сховані і сиділи при веслах на галерах; майже всі вони переходили через кафінський ринок і дуже рідко, щоб не було у багатшого купця того товару, закупленого у татар і

хованого для відпродажі з зиском. Але не треба думати, мов то тодішня Кафа була виключно магометанським містом; половина мешканців складалася з християн різної віри: грецької, вірменської, римської; їх побожність поспівачили численні церкви, котрим процвітали не перешкоджало в ті часи віротерпиме пановання Селемандра, хоч рівночасно та побожність не спинала християн тримати в кайданах і продавати мусулманам своїх братів по хрещенню.

Були два роди невідьників. Одні — товар приватної торгівлі; татари по кождім нападі приводили наловлених русських людей до Кафи і продавали купцям звичайно на ринку, де майже кожного дня, від рана до ввечора, роздавалися стогни, жалі і прокляття в руських мовах, найбільше в російській; купцями були тамошні мешканці, але лучилися і заїздці, що прибували до Кафи за торговельними справами.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕ ЯСНО.

Перед Економічним Клубом у Нью-Йорку відбулася дискусія між банкіром Джеймсом Варбургом і адвокатом Джаном Фостером. Доля над справою, якої міждержавної політики держатися Злученим Державам.

Перший з них заявлявся за спільну акцію Злучених Держав з демократичними державами Європи, а другий за те, щоб Америка держалася осторонь від усіх європейських клопотів.

Перший з них керував в велику війну продукцією амуниції в Злучених Державих, а другий був адвокатом американської мирової комісії в Парижі. Значить, навіть таким людям питання американської заграничної політики ще не вирішене.

НЕ ВМЕРЛА МЕЛЯСА: БОЛЯЧКА ЗАДУШИЛА.

Варбург говорив, що Америка може врятувати волю в світі, приступивши до союзу демократичних держав та поборюючи тоталітарні держави. Отже як Америка не приступити до демократичних держав і не піде до війни, пропаде в світі свобода.

Долес говорив, що як Америка піде до війни, то навіть як вона війну виграє, особиста свобода пропаде. Принаймні тимчасово, а може й на все.

Чи не стоїть Америка (і світ) перед утратою громадянських свобод і на випадок участі Америки в війні й на випадок, як вона буде від війни держатися осторонь?

ЦІНА ПУСТИХ ФРАЗ.

Сказав у своїй промові Долес, що теперішня американська невтральність не є ніякою невтральністю, а лише її викривленням.

Це могло би комусь здаватися дуже хитрою політикою давати зо себе невтрального, а рівночасно робити зовсім щось інше. Та Долес доказує, яку ціну мусить заплатити той, що голосить одно, а робить друге.

„Ми говоримо лише поняттями святости державних угод, закону й порядку та спротиву агресії. Наш уряд називає себе самого ліберальним, а тимчасом він стає головним оборонцем філософії про потребу заховання старого стану й в цей спосіб трагично утворює моральний вплив на німецький, італійський і японський народ“.

Ціна незгідності заяв з вчинками — втрата морального впливу.

ПРИЯЗНЬ ЧИ ВОРОЖНЕЧА?

Підписуючи з Німеччиною торговельну угоду, румунський уряд рівночасно мобілізує свою армію. Себто сподівається якогось нападу на Румунію.

Робить це мимо цього, що він дістав урочисте застереження від Німеччини, Мадярищини й Болгарії, що ці держави на Румунію нічого не затівають.

Як каже відома американська кореспондентка О'Гер МекКормик, якраз застереження Німеччини, що Німеччина нічого злого не наміряє проти Румунії, дають Румунії основу підозрівати, що Німеччина щось проти неї готує.

КУДИ ТИ ІДЕШ?

Буває таке й в особистих відносинах. Люди, що вдають приятелів, рівночасно поза плечі ніж готують, а рівночасно в очі застерігають, що вони вас всіма силами попирають. І відтак те дивуються, що ти в такому пітло не віриш. На Кавказі оповідають анек-

доту про вірменів, які звісні з того, що один до одного дуже заздрісні, що один одного без причини обдурив би й зрадив би. Стрічається двоє з них на поїзді. Куди ти ідеш? — питається один. У Тифліс, — відповідає другий.

Тамтою замовчав, але по його погляді було видно, що відповідь його сильно огнівила. Чогож ти гніваєшся на мене? — перший питається. Я справді їду в Тифліс.

Я знаю, що ти ідеш у Тифліс, — не здержався другий, але чомуж ти мені кажеш, що ти ідеш у Тифліс, коли ти справді їдеш у Тифліс?

ДИВНІ ЧАСИ.

Литва віддала Німеччині Мемель і тепер одинокий корабель литовської військової флотії остався без порту.

Тимчасом у Вашингтоні живе Гурбан як признаний представник неіснуючої держави Чехословаччини.

Нагадується анекдот про чеськословацького прем'єра Годжу та нацистичного лідера судетських німців Генлайна. Генлайн домагався позиції в чеськословацькому кабінеті. Годжа запропонував йому міністерський портфель без теки: міністерство колоній.

Таж Чехословаччина не має колоній! — каже Генлайн. То ніщо, — каже Годжа. А ось Італія має міністра скарбу, а Німеччина міністра справедливості.

ЖЕРТВА ПРОФЕСІЙ.

Між жертвами німецької окупації Чехії є англійський газетяр, Г. Е. Р. Гедай, кореспондент американських газет. Як німецькі війська вмишлювали в Чехію, він сховався в англійське посольство й виїхав звідти аж тоді, як йому запевнено безпечний переїзд.

Чому він ховався в англійській амбасаді, догадатися не важко: певно щось писав проти німецької окупації.

Можна припустити, що він писав те, в що вірив. І не писав нічого проти волі своїх газет. А все так він нині не може продовжувати своєї служби в Чехії ні Німеччині.

ВИМОВНЕ ПРОПУЩЕННЯ.

Президент Рузвельт прийняв оноді князя Асканія Кольонну, ново іменованого амбасадора Італії. Князь мав документ, у котрім було написано: „Його величність Король Італії й цисар Етіопії“.

Президент Рузвельт, вітаючи амбасадора, сказав: „Мені приємно прийняти від вас лист, котрим ваш пануючий, король Італії, встановлює вас амбасадором...“

У цей спосіб президент зазначив, що уряд Злучених Держав не признає окупації Етіопії Італією.

ПОХВАЛИЛИ.

Большевицькі симпатиків нібито обурюються тепер на так звані пацифікації українського населення в Галичині й кажуть: „Бачите, що Сталін усе такі крацій! І він міг би українців пацифікувати, але він не хоче!“

Один американський письменник, пишучи про сімю горлорізів, запевняє, що кожний з них мусить мати якусь тоброту. Один з них, показуючи ножем на письменника, сказав з насолодою: „Бачиш цей ніж? Якби я хотів, я міг би запустити його тобі в шию!“

„Так!“ каже автор. „Ось це нарешті показала його доброта... Він міг би запустити ніж мені в кишки, якби йому лише хотілося. Але йому не хочеться“. Добряга Сталін.

Володимир Блондиненко, (Нью-Йорк).

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЄВРОПІ

(6)

Польська вулиця плондує українське майно у Львові...

Я вернувся до Львова якраз 2-го листопада 1938 р. Був це пам'ятний день, коли у Відні представники двох великих держав, фон Ріббентроп та гр. Чіано рішали спільні границі між Мадярищиною та Чехословаччиною, а разом долю молоді Карпатської України. Від вислідів цієї історичної конференції залежало багато.

Польська преса, публікуючи опінію та сам уряд не переставали в унісон горлати про konieczny zagrybienie Karpatської України. Що більше, здовж Карпат, на Підгір'я та Покуття, польський уряд сконцентрував значні військові сили, які готові були кожної хвилини масхувати на територію Карпатської України, щоб „зробити лад з українськими елементами“. Українська преса у Львові мала постійний каганець на устах. Шоденники, а то й тижневики, виходили з великими білими плямами, а польська вульгарна, вулична преса не переставала верещати, немов ця біблійна товпа до римського намісника: „Розпни його, розпни“.

Розуміється, ще погане впливало на українців. Шойно забилася зірка для Карпатської України, а тут вже чигає другий окупант з жижальними пазурами, щоб задусити цю маленьку, нерозвинену ще дитину...

Але, українці були певні, що всеж таки їм, полякам і мадярам, не вдасться так легко загартувати чужу землю. Вони ждали на радіовий комунікат з Відня. Польська поліція заборонила слухати українські авдіції з закордону і брутально переслідувала тих, що своїми власними апаратами слухали про це, що діється у Відні. Українці дрожали, що ось ця наша рідна земля, своя держава, хоч як і маленька, може нагло опинитися в іще гіршій неволі, як була передтим...

Коли проголошено висліді відомого віденського арбітражу, яким приділено Мадярищині Ужгород, Мукачів і Берегове, українці впали на дусі. На хвилину зникла велика надія, бо вірилося, що ось кінець буде скоро.

Польська „улиця“ гуляє. Тимчасом, у Львові та по інших великих містах Сх. Галичини, коли українці в церквах та домах вносили благодійні мольби за Карпатську Україну та цілу українську націю, польська „улиця“, очолена польськими студентами, академічно „золотою“ молоддю, почала організувати дикі, нечувані в культурному світі, герці, щоб пімститися за це, що їх уряд програв справу „спульней границі“.

По всіх вулицях Львова сунули хмари здичавілої польської молоді, військових, які з пекольним криком „згніла Україна“ почали нищити все українське, що попало під руки. Дня 3-го листопада, 1938 р. польські вандалські виступи набрали нечуваної сили. Сотки й тисячі польської шкільної молоді, обладованої тещками з цеглями почали нападати на українські інституції.

Розуміється, що ця здичіла товпа польських „рицезів“, не перебирила в своїх нищеннях. На вул. Зіморівича міститься відома централь „Центросоюз“. Там потягнула польська дич з криками: „бич, вистепаєць вишестіх гайдамакуф!“ Працюючий персонал, безбраний, бо поліція відмовилася прийти на охорону, почав власними силами боронитися. В одну хвилину всі двері були забарикадовані. Тим способом відбили атак.

Звідси „хоробрі“ поляки потягнули під „Дім Українських Інвалідів“, що міститься на вул. св. Софії ч. 25. Тут дикуні-ляхи не завагалися нападати на тих, що фізично не могли ставити жадного опору. Всі вікна були вибиті. Безногий інвалід п. Фостяк потерпів рівнож биття від польських вандалів.

Такого самого „прийняття“ дізнала „Українська Захоронка“ та дім студентів „Торговельної Академії“.

Я ходив і дивився з якою брутальністю польська дика товпа безкарно нищила українське майно. Серце кралялося, я дрожав цілий, й кров бухала мені до лиця. Польська „панствова поліція“, стояла мовчки, неначе це товпа робила щось, що зовсім законне. Хто тільки говорив про українськи на вулиці Львова, того зараз нападали по кілька польських хуліганів, які з криком „гайдамака“, валили на землю та масакрували.

В п'ятницю 4-го листопада 1938 р. польський терор над українськими інституціями та українцями досягнув найвищого щабля. Біля год. 2-гої пополуноді, товпа серед дикого крику виринула з вулиці Третього Мая та Сикстуської й оточила „Народню Гостиницю“ та редакції видавничого концерну І. Тиктора („Новий Час“, „Народня Справа“, „Комар“, і пр.). Всі вікна були вибиті. Робітничий персонал редакцій забарикадувався входи та пробував боронити їх. Ляцька товпа з криком „Знищити гніздо гайдамакуф!“ — кинулася з камінням, цеглою а залізними штабами на дім, двері, вікна. Кликана поліція прибула з великими озіннянями, і зараз, замість розігнати напасників, поліція почала слухати „жалів“ поляків, як то вони є загрожені „гайдамаками“. Замість розігнати товпу, поліція вдерлася через дах до кімнат „Народньої Гостиниці“ та „Нового Часу“ — та внарештувала кожну стрічну особу українського походження. Це арештування відбувалося при акомпаніменті товпи, яка кричала „мордовать українських збуоф“.

Всіх українців, арештованих в „Новому Часі“, забрали спеціальними автоматами на поліційні арешти. Їх трактувано там не як людей, що боронили свого майна, але як якихсь злочинців. Коли вони по кількох годинах вернули до своїх канцелярій, вони там знайшли велику руїну: поперевертані столи, шафи, всі книговодчі прилади, лямки, порцеляна і пр. Замість виконувати свої обов'язки та стерегти публичного ладу, польська поліція своїм провокативним поведінням тільки зоохочувала товпу до вандалського нищення українського майна.

Але, на тому ще не кінець. Друга група польських студентів повела хуліганський наступ на інші українські установи. І так, Матірне Товариство „Прогресива“ на Ринку та Руський вулиці була вже давно сіллю в очах поляків. Там вони тепер і сконцентрували свій похід. Але на велике щастя, тут вони стірали сильний опір з боку українців, що приготували оборону. Відома Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка потерпіла вибиття шиб та знищення книжок, що були за вітринами.

Загрожені українці товпою, почали боронитися в той спосіб, що розпочали атак на товпу, обкидаючи її камінням, а ріжкими предметами. Під натиском тим, поляки уступили на Ринку, та утворили правильний фронт проти українців.

Я був в товаристві українського університетського студента та спішив в напрямі „Прогресива“. Ми ледви втікли, коли нас оточили поляки. На жаль, мій товариш подорожжів, вдарений залізом по голові, впав неспритомний на землю. З трудом мені вдалося при допомозі другого мого знаомого забрати його до Української Лічниці.

(Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Заходами українців в Америці повстало з початком місяця березня 1939 р. „Українське Бюро“ у Вашингтоні. Його завданням є належне інтерпретування американців українського національного питання та праця в напрямі втворення прихильного наставлення американського загалу до української справи.

Тілом, яке має за завдання дати Бюрові загально-громадянські основи, всебічно піддержати його в праці та слідувати за збереженням політичної лінії Бюра, являється Рада Українського Бюра, в склад якої входять наступні особи, горожани Злучених Держав: д-р Олександр Неприцький - Грановський, д-р Лука Мишуга, Микола Мурашко, Дмитро Галичін, проф. Григорій Герман, Володимир Череватюк та Євген Скоцко. Остаточне рішення про заснування Українського Бюра у Вашингтоні запало на основних зборах Ради Бюра в Нью-Йорку, дня 28-го лютого б. р. Бюро являється корпорацією, яку згідно з легальними вимогами зареєстровано в Окружному Уряді у Вашингтоні.

Подаючи ось це до відома українського загалу, ми бажемо звернутися за проханням до всіх українських установ та всіх видавництв, щоб з нами на будуче кооперували, як через виміну думок, так теж і через надсилання своїх видань. Головно просимо цього від усіх українських часописів та інформаційних бюр, в ріднім краю і на еміграції.

Адреса Українського бюро така:

UKRAINIAN BUREAU
Southern Building, Washington, D. C.
Кабльова адреса:
Ukrainburo—Washington, D. C.
ЗА УКРАЇНСЬКЕ БЮРО
У ВАШИНГТОНІ:
Євген Скоцко, директор.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Другий відділ У. Ч. Х. ОДВУ.
Дня 13. лютого відбулися

РОСКІШНА КАВА...

Коли хочете мати каву, що смакує краще, додайте при запаренню до кавника або перколятора ЦИКОРІ ФРАНКА. ОТРИМАЄТЕ КАВУ НЕЗРІВ'ЯНОЇ ДОБРОТИ, СМАКУ І АРОМУ. Спробуйте ЦИКОРІ ФРАНКА ще сьогодні. — Можете її дістати в усіх ліпших grosернях.



10 ц. пачка
HEINR. FRANK SONS, INC. FLUSHING, N. Y.



організаційні збори від. 19. У. Ч. Х. ОДВУ, на котрих видголосола реферат п. Стефанія Галичін, голова організації. Говорила про завдання цієї організації. В дискусії піднесено запит, чи можна творити по місцевостях більше відділів. У відповіді подано, що можна, якщо є відповідне приміщення. У зв'язку з тим відбулися дня 5. березня збори в дільниці при 23-тій вулиці і Браві. На них промовляла окружна організаторка пані Ворончак. З'явилось поважне число наших громадян. І всі вони разом з дівчатами вписались до відділу. При тій нагоді члениці У. Ч. Х. зібраві \$4 на дім для українських старців у Філадельфії.

О. Фостик.

КРАЙ БЕЗ ПОДАТКІВ.

Існує такий щасливий край у середній Америці — Ніка-

рагуа, де громадяни не платять податків. Тільки чужинці платять таксу за дозвіл виконувати якусь професію. Всі державні видатки державний скарб оплачує з мита на всякий товар. У 1923 і 24. р. озброєні ватаги з сумежного Гондураса перейшли кордон; у Нікарагуа нема постійної армії і неважко було боронитися. Але за два-три дні зібрані експедиційний корпус, що пішов маршем на 200 км. від столиці назустріч бандитам. Усе населення радо поспішило з допомогою харчами та мулами. За мули, що згинувли в битвах, уряд заплатив власникам добрі гроші кілька тижнів пізніше, коли настав спокій. Громадяни Нікарагуа не платять ні сотики на платні президента республіки, міністрів, посли і сенаторів.

„МАРУСЯ“

„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“

... STARS MUSICAL FILM,

буде висвітлюватись в таких місцевостях:

NEW YORK, N. Y., ST. MARKS THEATRE, SECOND AVENUE, (betw. 8 & 9 St.) ONE WEEK: MARCH 25, 26, 27, 28 & 29, 1939, from 12 at noon to 11 p. m.

В St. Marks Theatre перший раз будуть показані Великодні сцени й спіни.

STAMFORD, CONN., RIALTO THEATRE, 539 MAIN ST., FRIDAY, MARCH 24, Cont. from 6:00 p. m.

WOONSOCKET, R. I., PARK THEATRE, NORTH MAIN ST., SAT., MARCH 25, 1939. Continuous from 1 p. m. to 11:00 evening.

NEW HAVEN, CONN., LINCOLN THEATRE, LINCOLN & TRUMBULL, between Orange & Whitney Aves. WEDN., THURSD. & FRIDAY, MARCH 29, 30 & 31, at 1, 3, 7 & 9 o'clock. SAT., APRIL 1, continuous 1—11 P. M.

Просимо громадянство з Провіденс, Тавнтон, Фол Ривер та інших околиць прийти побачити цю чудову фільму в Вунсакет, бо ми не маємо змоги висвітлювати „Марусю“ у ваших місцевостях.



ЯК ШЕ ДОВГО?

Пункт, де зустрічаються границі Мадярищини, Румунії й Югославії, на полях мадярського міста Сегеду. Вся ця земля колись належала до Мадярищини й Мадярищина бажала би собі привернути туди зперед війни. Чи зміниться й ця границя серед граничних перемін в Європі?

НАРОДИ І СКАРБИ ЗЕМЛІ

На нашій землі живе тепер близько 2 мільярди людей. Уся ця безчисленна маса людей має свої потреби у різних предметах, кончеючих для життя та життєвої вигоди. Земля є тим джерелом, з якого люди витягають поживу, одіж, вона має у собі джерела енергії і тепла. Земля постає також матеріалом до будови людських домів. До всіх цих кончеючих потреб людини черпаємо сировину з землі, тому засоби сировини на поверхні і в глибині нашої землі є предметом безупинних дослідів учених.

Характеристичне, що в усіх дипломатичних переговорах, що велись останніми роками, також завжди порушують питання розділу сировини поміж поодинокими народами.

Досліди Лейта.

Справою природних багатств займався теж м. ін. канадський учений Франк Лейт. Він уложив список сировини, що є тепер у руках людей, та оброблював на який час вони ще можуть вистачити. З усіх ділянок сировини першої потреби найцікавіше вийшли досліди над мінеральними запасами людства і засобами джерел енергії.

Лейт постарався означити приблизно загальну кількість мінералів у природі, металів і металоїдів, що їх можна добути із земної кори, вод океану і атмосфери. З металів у земній корі є 7.96 пр. алюмінію, 4.44 пр. заліза, 3.21 пр. вапна, 2.48 пр. потасу, 2.47 соду і 2.28 пр. магнію. Інші метали становлять тільки дуже дрібний відсоток маси твердої шкаралупи нашої землі.

Щодо інших первинів, то вони становлять головну масу земної кори, як нпр. кисень (47.77 пр.), кремій (кварц) 27.25 пр., інші первини, як водень, уголь, фосфор, хлор, сірка становлять тільки незначний відсоток земної кори. З того видно, що зі загальною живиною металів не заліза, але алюмінію є найбільше на світі. Зокрема не може людство нарікати на брак таких первинів як вапно, потас, сода і магнезій, як у нашій землі велитський запас.

Оливо, цинк та мідь.

Дуже велику роль у виробництві грають такі загальнозвані метали як оливо, цинк та мідь. Одне з них є на землі дуже мало, бо вони становлять тільки 0.02 пр. складу земної кори. Однак природа так щасливо для людини уложила зложжати тих цінних мінералів, що вони покищо вистарчають для потреб людства.

Одне як це вказати об-

рахунки знавців запаси тих металів вистарчать тільки на найближчих 100 років. По тім часі дуже сумнівне чи вдасться знайти нові зложжати тих металів при всьому розвитку нашої геології. Тому люди муситимуть використовувати також дуже низько-процентні руди, які нині викидають як відпадки. Також людство муситиме заступити ті метали іншими, яких є більше в нашій землі, як нпр. алюміній і магнезій, що раніше будуть мусити винайти наперед дешеві способи їх експлуатації. За тим природним процесом, коли заступатимуть одні метали іншими промисловість і цей факт, що в ост. 3-4 десятиліттях незвичайно зріс ужиток алюмінію у найрізноманітніших ділянках людського господарства. Так само вирине щораз більше на поверхню людського господарства магнезій, якого фабрикація доволі дешева.

Металоїди земної кори.

Зате багато в земній корі металоїдів. Їх стане для мешканців це й до далекого будучини. І так нпр. хлору є в земній корі 0.01 пр.; він становить 60 пр. кухонної солі, де є злучений атом хлору з атомом соду; на брак солі ніяк не можна нарікати.

Подібні скарби мінералів, що необхідні для промислу нашої доби плавають у водах наших океанів. І так нпр. в одній шестистійній милі (кодо 4 км.) океанічної води знаходиться коло 90 міль. тон хлору, 53 міль. тон соду, 5.7 міль. тон магнію, 4.3 міль. тон сірки, 3.3 міль. тон потасу, 2.4 міль. тон вапна, 310,000 тон бромію і 200 тон йоду. Не диво, що вже тепер існує цілий ряд фабрик, що добувають з морських вод магнезій і бром. У всіх океанах нашої землі, міститься 60 міль. тон йоду, так що нема страху, щоб навіть найдалішні покоління мешканців нашої землі забракло нпр. йоду.

Скарби у повітрі.

Також наше повітря складається з безмежних запасів деяких первинів, що є там у газовому стані. І так на поверхні землі одної квадратної милі у стовпі атмосфери маємо коло 22 міль. тон азоту, 7 міль. тон кисню, 378 тон аргону, 370 тон неона (газ уживаний до т. зв. неонових світла у спеціальних рурках — жарівках), 20 тон гелію (газ, який наповнюють цепелини) і т. п. Ті запаси газів є також практично бездонні так, що нема страху, щоб людство могло нпр. зжити весь кисень, без якого і так неможливо жити.

За джерела тепла.

Крім тепла, яке дістаємо від сонця найважливішими джерела-

ми тепла і світла людини є вугілля і нафта. Як дослідили геологи наша земля має коло 7.4 трільйонів тон вугілля, що вистарчає на 5 тисяч років, коли його зуживати так як досі. Запаси вугілля розділені дуже нерівно поміж поодинокими країнами світу. І так 73 пр. усього вугілля є в Північній Америці, 15 пр. у Канаді, 12 пр. має Китай, Німеччина 6 пр. Також припаси вугілля СССР і Франції вистарчають для тих країн на багато літ.

Зложжати нафти, цього „пливкого золота“ знаходиться тільки в небагатьох пунктах нашої землі. У Злучених Державах знаходиться коло 60% усіх світових запасів нафти. Цікаве, що спеціалісти нафти-рі зперед 25 років висували, що по тім часі всі джерела нафти вичерпаються. Однак вони помилились і нині ще запаси нафти на світі дуже значні. Вже знавці кажуть, що тих запасів нафти стане навіщо на 100 років. До того часу треба буде винайти штучну синтетичну нафту чи інше штучне паливо.

Джерела „білого вугілля“.

Чимраз більше значіння у світовій господарстві набирає електричність, яку втворюють турбіни великих електростанцій, що їх уводять у рух спадні води. Ту енергію зовуть „білим вугіллям“. Природно, що найбільші запаси тої енергії мають краї, де є ріки з великими водопадками. На світі енергія спадних вод може дати працю 400 міль. парових коней, з чого коло 68 міль. парових коней припадає на британську імперію, 55 міль. п. к. на Злучені Держави і 22 міль. п. к. на Швецію і Норвегію, що майже цілі електрифіковані.

Наша доба є справжньою добою панування заліза і сталі в ужитковій виробництві. І так нпр. у 1937 р. видобули на світі коло 100 міль. тон заліза. При сьогоднішніх потребах вистарчає багата Америка, яка сама має запаси заліза, що можуть вистачити для потреб цілої земної продукції на 360 літ. Європейських злож заліза вистарчає на 110 років світового зужиття.

Поділ багатств.

З цього видно, що людство має великі запаси мінеральних скарбів ще на довгі-довгі роки. Однак вони дуже нерівномірно розділені між поодинокими країнами і народами. З таблиці уложеної згаданим Лейтом видно, що є кілька країн упривілеєних. На першому місці знаходиться британська імперія, якій бракує тільки олива та нафти; позатим вона має всьох мінеральних скарбів доволі. Далі йдуть Злучені Держави, яким брак

тільки нікелю та олива, Франція спеціально багата вугіллям та залізом. Зате всіх майже мінеральних скарбів бракує Японії та Італії, і це саме є причиною їх імперіалістичних змагань. У доволі корисному положенні під оглядом природних скарбів є і наші землі, що віщують ім величавий господарський розвиток і самовистарчальність під кожним оглядом. („Діло“).

DR. JOSEPH BISANA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ

305 EAST 17th STREET

У НЬО ЙОРКУ

Tel.: GRamercy 5-2217

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкоршій кораблі на всі прогулянки і до всіх країн. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, візи, пермити, афідекети, дитинці, і тому наші пасажирні не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ послані до всіх країн ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО І виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО негальним легалізуватися відповідно до нових законів. ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краї. Контракти, повноваження, акти даровизни, довідки скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та річки бізнесу по дуже приступних цінах. Голоситесь у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по совісній пораді та ретельній обслузі.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ю і Ебенсо А), NEW YORK, N. Y.

BATES & ANDERSON

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

HUDSON, N. Y.

ТЕЛЕФОН: 172

Католицький асистент

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслузі; на роки обслузі нема заступника.

Що ми були діяльними в нашій званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON

FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989

Phone: Bayonne 3-0540

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД НАЙЛІПШОГО ПИВА

ХОЛОДНЕ І СМАЧНЕ ВИСТОЯНЕ ДОВГО В ПИВНИЦЯХ

MANZ BEER

Доставляємо до приватних домів, ресторанів, салонів, Народних Домів на весілля, заборони, хрестини й всі інші okazji. Ціни дуже умірковані. Спробуйте один раз нашого пива, а будете постійно його уживати. Воно добре для смаку і здоров'я. Як зайдете до салону, питайте за нашим пивом; коли нема, просимо домагатись, щоб його замовили.

Телефонуйте або пишьте так:

NEW YORK BEVERAGE DISTRIBUTORS, Inc.

417 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Tel. EVERgreen 8-9313

Наше пиво продається у Філадельфії, Па., під адресою: Sixth and Clearfield Streets, — Philadelphia, Pa. Tel. Radeliff 2030.

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні нехоти чоловіків і жінок — Шкіра й кров
Аналіза крові для подорожнього салодства.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісні години 10-8; неділя 11-3
Жінка-доктор до обслузі.
X & флюороскоп.

Д-р ЮРІЯ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12 Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Маю до винайму або на продаж ГАРНІ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ СТРОІ

Доставляю строї для хорів, для драматичних гуртків і т. д. Я в тім бізнесі вже 20 літ і всі, що замовляють строї у мене, є задоволені. Маю на продаж теж гарні вишивані річі, як: образи, доріжки, ручники, подушки і т. д. Пишіть сьогодні до мене: 69,72,5

Mrs. E. KALAKUKA,
1009 NORTH MAIN AVE.,
SCRANTON, PA.

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болісні ноги, флебіти (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісні години: щоденно від 1 до 6 ввечір, а по неділі і четверг від 1 до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York, City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ДО ХОРИХ

Багато жінок і чоловіків, що терплять зливоту тяжкої недуги шлунка, серця, нервів, лімфогі, параличу й багатьох інших небезпечних недуг, є нині здорові. Без ризику, що Вас болить і як довго, зверніться до нас ще нині, а знайдете повну раду в українській мові. Можна також писати до: 57.

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО

195—2nd Ave. (пір 12 вул.) New York.

Години: від 10. рано до 8. веч. В неділі: від 10. рано до 1. поп.

УКРАЇНСЬКЕ ШИФНАРТОВЕ БЮРО

ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ до краю і з краю С В Я Т А долярами або злотими. Вдавайтесь до: ШИФКАРТИ до краю і з краю Полагаємо справи старокраєві і т. п.

E.S. WITKOVSKY

130 East 7th St.
NEW YORK, N. Y.

3 ПРИЧИНИ ВИІЗДУ з Джерзі Ситі продаю до умірковану ціну КОСТЮМИ до театральних вистав і т. ін. і одоситись на адресу: Mrs. EMILIA UNORCHAK, 325 YORK ST., JERSEY CITY, N. J. Tel.: Bergen 3-7381-W.

СПЕЦІАЛЬНА ОФЕРТА

на цей місяць Березень! лише \$3.00 за \$1.00

1 КОБЗАР Т. Шевченка \$1.50
2 ЛЮБІСТИ Т. III том I 50
3 ЛЮБІСТИ Т. III том II 50
4 ПОВНА МАПА УКРАЇНИ 50
Все за одного (\$1.00) долара.
Пишіть: S. U. R. M. A. 60-74
325 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.

ГРИБИ ПОДЕШЕВІЛИ!

Люби 65 цит. фунт. Добрі \$1.25 фунт. Самі шапки \$1.75 фунт. Висп. в.р.м. С. О. Q. 58.
RELIABLE MUSHROOM CO.
94 RIVINGTON ST., NEW YORK, N. Y.

ПІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДИ

Це славне європейське природне средство припорувають передосвідченим тим, що терплять на верній КАШЕЛІ І ЗАДУХУ. Ціна \$1 за пакет. Поспішайте замовити до: Mrs. GRETA LESKOVAR, 507 E. 73rd St., New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір. Н неділі згідно з умовою, 18 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

ЕКЗЕМА

Я інші шкірні недуги, такі як короста, висипка, прищі, лишай, хронічні болячки на ногах і т. д. дістають чудової полєкші через уживання славної мазі MARVAN DERMOPATHIC SALVE.

Це припис зроблений загальною відомим доктором медицини, що має понад 25 років практик. Звержте негайно звержжанняку й біль. Пропишіть своєго. Дуже успішним. Швидко безпечним. Тисячі вдоволених уживачів. Служб 60 п. Подвійної великості 1 доллар. Вислаємо зворотньою поштою. По одержанні заплатіть поштареві. Вислайте 10 ц. за пробку.

MARVAN LABORATORY

809 Halsey Street, Dep. S., Brooklyn, New York.

МІРОН ЛІТВІН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ризику, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслузі шпир і чепса. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удєрєкер заряджує потребами по ціні так пизькій, як \$150. Обслузі найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 6-6577.



Тарзана заведено на арену міста Тобос. Сильні двері відкрились і він увійшов на арену. Привітні тоботанці, що зібрались подивитись на ці змагання, виділа окрик одобрєння. Бо Тарзан дійсно виглядав гарно. Не лиш його будова виглядала сильно, але також і цілої його фігури пробивалась шляхотність і інтелігенція. Зановідаюсь на гарну боротьбу.



З другого кінця арені, теж кризь сильні двері, висунався на арену атарський силач. Він дійсно виглядав на велитня, що міг би боротись з биками. Та його фігура не мала тої краси і пропорції, що фігура Тарзана. Також він відбивав якусь простацьку звір'ячу силу, а не шляхотну. Тетан, що сидів біля короля, закликав до Тарзана: „Щастя тобі Боже, Тарзан!“



Король усміхнувся і заважив: „Він дійсно тепер щастя потребує. Бо лиш надзвичайне щастя може врятувати його від погуби. Я закладаюсь тисячу до одного, що він згине“. „Я приймаю заклад“, закликав Тетан. Внутрі він мав не дуже велику певність, що заклад виграє. Та не ходило йому про гроші, тільки жаль йому було приятеля.



Підійшовши на середину арені оба борці пристанули. Тарзан заложив руки на груди і спокійно мів'я атарця, не зраджуючи найменшого страху. Атарець скулився, немов готовився до нападу. Але це не зворушило Тарзана. Тоді атарець промовив: „Я вже вбив чимало людей. І тебе це чекає“. Тарзан відповів: „Я вже бачив багато, таких відважних як ти. Але вони всі вже в землі“.